

**B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April - 2023 (OLD COURSE)**

SANSKRIT : P4 HITOPADESH-MITRALABH (ELECTIVE-1)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧	(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો.	(૦૮)
Q.1	(A) Translate the following passages (Any two)	(08)
	૧) અહમેકદા દક્ષિણારણ્યે ચરત્રપશ્યમ્। એકો વૃદ્ધો વ્યાઘ્રઃ સ્નાતઃ કુશહસ્તઃ સરસ્તીરે બ્રૂતે ભો ભોઃ પાન્થાઃ ઇદં સુવર્ણકઙ્કણં ગૃહ્યતામ્ । તતો લોભાકૃષ્ટેન કેનચિત્પાન્થેનાલોચિતમ્ ભાગ્યેનૈતત્ સંભવતિ કિન્ત્વસ્મિન્નાત્મસંદેહે પ્રવૃત્તિર્ન વિધેયા। યતઃ –અનિષ્ટાદિષ્ટલાભેઽપિ ન ગતિજયતે શુભા । યત્રાસ્તે વિષસંસર્ગોઽમૃતં તદપિ મૃત્યવે ॥ ૨) અસ્તિ કાન્યકુબ્જવિષયે વીરસેનો નામ રાજા। તેન વીરપુરનામ્નિ નગરે તુઙ્ગબલો નામ રાજપુત્રો ભોગપતિઃ કૃતઃ । સ ચ મહાધનસ્તરુણ એકદા સ્વનગરે ભ્રામ્યન્નનતિપ્રૌઢયૌવનાં લાવણ્યવર્તીં નામ વણિકપુત્રવધૂમાલોકયામાસ। તતઃ સ્વહર્મ્યં ગત્વા સ્મરાકુલમતિસ્તસ્યાઃ કૃતે દૂર્તી પ્રેષિતવાન । ૩) અસ્તિ કલ્યાણકટકવાસ્તવ્યો ભૈરવો નામ વ્યાધઃ। સ ચૈકદા મૃગમન્વિષ્યન્ વિન્ધ્યાટવીં ગતઃ । તેન તત્ર વ્યાપાદિતં મૃગમાદાય ગચ્છતા ઘોરાકૃતિઃ શૂકરો દૃષ્ટઃ । તતસ્તેન વ્યાધેન મૃગં ભૂમૌ નિધાય શૂકરઃ શરેણાહતઃ । શૂકરેણાપિઘનઘોરગર્જનં કૃત્વા સ વ્યાધો મુષ્કદેશે હતઃ સંશ્ચિન્નદ્રુમ ઇવ ભૂમૌ નિપપાત । ૪) એકદા સા લીલાવતી રત્નાવલીકિરણકર્તુરિ પર્યઙ્કે તેન વણિકપુત્રેણ સહ વિશ્રમ્માલાપૈઃ સુખાસીના તમલક્ષિતોપસ્થિત પતિમવલોક્ય સહસોત્થાય કેશેષ્વાકૃષ્ણ ગાઢમાલિઙ્ગ્ય ચુચ્ચિતવતી । તેનાવસરેણ જારશ્ચ પલાયિતઃ । ઉક્તં ચ – ઉશના વેદ યચ્છાસ્ત્રં યચ્ચ વેદ બૃહસ્પતિઃ । સ્વભાવેનૈવ તચ્છાસ્ત્રં સ્ત્રીબુદ્ધૌ સુપ્રતિષ્ઠિતમ્ ॥	
પ્રશ્ન-૧	(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે સંદર્ભ સહિત સમજૂતી આપો.	(૦૬)
Q.1	(B) Explain any two of the following references.	(06)
	૧) અહિંસા પરમો ધર્મઃ। ૨) ચક્રવત્ પરિવર્તન્તે દુઃખાનિ ચ સુખાનિ ચ । ૩) ઉપાયેન હિ યચ્છક્યં ન તચ્છક્યં પરાક્રમૈઃ । ૪) ધ્રુવાણિ તસ્ય નશ્યન્તિ અધ્રુવં નષ્ટમેવ ચ ।	
પ્રશ્ન-૨	હિતોપદેશના ગ્રંથકારનો વિસ્તારથી પરિચય આપો.	(૧૪)
Q.2	Give a detailed information about the writer of Hitopadesha.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૨	પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.	
Q.2	Write a detailed note on the origin and development of the animal story.	
પ્રશ્ન-૩	હિતોપદેશની શૈલી વિશે વિસ્તારથી નોંધ લખો.	(૧૪)
Q.3	Write a note on the style of 'Hitopdesha'	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૩	“મિત્રલાભ” ની કથાઓમાં પ્રાપ્ત થતી જીવન વ્યવહારની સમજ વિશે સવિસ્તાર નોંધ લખો.	
Q.3	Write a detailed note on the wisdom of Life received from the stories of Mitralabh(મિત્રલાભ)	

- પ્રશ્ન-૪ યાર મિત્રોની મુખ્યકથા અને તેનો બોધ જણાવો. (૧૪)
Q.4 Describe the story and message of 'Four friends' (14)
અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૪ વ્યાધ્રપથિકયોઃ કથા (વાઘ અને લોભી મુસાફરની) કથા અને તેનો બોધ સવિસ્તાર સમજાવો.
Q.4 Elaborate the story and the message of 'The Tiger and Greedy Traveller'.
પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંક નોંધ લખો. (૧૪)
Q.5 Write short notes on any two of the following. (14)
- ૧) અતિથિનું મહત્વ. (Importance of guest)
 - ૨) ધન પ્રશંસા (Appreciation of wealth)
 - ૩) ભારતીય કથા સાહિત્યનો પરિચય (Introduction to Indian "Katha sahitya")
 - ૪) પ્રારબ્ધ અને પુરુષાર્થ (Destiny and Hard works)
